

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 116/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 12Tp/71/2021-27 zo 14. októbra 2021, uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 12Tp/71/2021-35 zo 14. októbra 2021 a postupu a uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 4Tpo/69/2021 z 27. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. novembra 2021 domáhal vyslovenia porušenia bližšie nešpecifikovaného práva postupom a uznesením Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12Tp/71/2021-27 zo 14. októbra 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu č. 1“), uznesením Okresného súdu Nové Zámky č. k. 12Tp/71/2021-35 zo 14. októbra 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu č. 2; ďalej spoločne aj „rozhodnutia okresného súdu“) a postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4Tpo/69/2021 z 27. októbra 2021 (ďalej „uznesenie krajského súdu“; ďalej spoločne aj „napadnuté rozhodnutia“). Sťažovateľ sa tiež domáha ustanovenia právneho zástupcu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.
2. Výzvou na odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania (ďalej len „výzva“) z 5. januára 2022 ústavný súd sťažovateľa vyzval, aby v lehote siedmich dní od doručenia výzvy odstránil obsahové nedostatky návrhu na začatie konania, konkrétne, aby špecifikoval základné

práva a slobody, ktorých porušenie tvrdí, formuloval akého rozhodnutia sa domáha (petit), a doručil fotokópie napadnutých rozhodnutí. Zároveň bol sťažovateľ vyzvaný, aby v totožnej lehote preukázal ústavnému súdu svoje majetkové a osobné pomery a pre tento účel vyplnil a spolu s príslušnými dokladmi predložil ústavnému súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, ktorého tlačivo bolo sťažovateľovi zaslané.

3. Podaním doručeným ústavnému súdu 18. januára 2022 sťažovateľ predložil žiadané potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na účely ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ ďalej ústavný súd požiadal o poskytnutie novej lehoty na predloženie ďalších žiadaných dokladov, pretože sa nachádza v karanténe a izolácii. Požiadal tiež ústavný súd o doručenie fotokópie ním podanej ústavnej sťažnosti a písomné vyrozumenie o vybavení jeho podania, ktorým žiada poskytnutie novej lehoty.

4. Podaním doručeným ústavnému súdu 21. januára 2022 sťažovateľ označil základné práva a slobody, ktorých porušenia sa domáha, navrhol zrušiť obe napadnuté rozhodnutia, nariadiť jeho prepustenie z väzby a priznať mu finančné zadost'účinenie 40 000 eur. Predložil tiež ústavnému súdu napadnuté rozhodnutia, ako aj iné listinné prílohy. V intenciách tohto podania sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutými rozhodnutiami.

5. Uznesením okresného súdu č. 1 bolo rozhodnuté o predĺžení väzby sťažovateľa do 15. decembra 2021. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu.

6. Uznesením okresného súdu č. 2 nebolo vyhovené sťažovateľovej námietke zaujatosti sudkyne pre prípravné konanie, ktorá rozhodovala o predĺžení väzby.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Ako vyplýva z ústavnej sťažnosti, sťažovateľ v prvom rade namieta, že pri rozhodovaní o predĺžení väzby výslovne nesúhlasil so skrátením lehoty na prípravu, čo všeobecné súdy nereflektovali. Súčasne sťažovateľ tvrdí, že žiadal o odročenie výsluchu. Okresný súd uvedené požiadavky nerešpektoval a v trestnej veci sťažovateľa aj tak konal. Okresný súd to odôvodnil tým, že ide o výsluch, a nie o hlavné pojednávanie či verejné zasadnutie a tam nie je nevyhnutné dodržať päťdňovú lehotu na prípravu.

8. Sťažovateľ argumentuje, že takýto postup je v rozpore s nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 67/2013-41 z 5. júna 2013, podľa ktorého má byť dodržané právo na kontradiktórne konanie, rovnosť zbraní a zákonnosť konania. Preto bolo nevyhnutné poskytnúť sťažovateľovi lehotu na prípravu na výsluch v trvaní minimálne piatich dní, a keďže sťažovateľ so skrátením lehoty nesúhlasil, bolo nevyhnutné rozhodnúť o odročení výsluchu a nariadení nového termínu. Sťažovateľ poukazuje na to, že bolo porušené jeho právo ovplyvniť rozhodnutie o väzbe svojou vopred pripravenou argumentáciou.

9. Podľa tvrdení sťažovateľa zápisnica z „predmetného pojednávania“ zo 14. októbra 2021 nekorešponduje s tým, čo odznelo počas procesného úkonu, a absentuje v nej predovšetkým záznam o tom, ako sa okresný súd sťažovateľa spýtal, či súhlasí so skrátením päťdňovej lehoty na prípravu. V zápisnici podľa názoru sťažovateľa tiež chýbajú podstatné náležitosti, konkrétne, o aké pojednávanie išlo, v akej veci a taktiež poukazuje na dokument – predvolanie na výsluch. V predvolaní na výsluch nebolo uvedené, že sa uskutoční formou neverejného zasadnutia, čo podľa sťažovateľa jednoznačne preukazuje nesprávny a zaujatý procesný postup okresného súdu.

10. Sťažovateľ uvádza, že namietaný postup okresného súdu potvrdzuje zaujatosť sudkyne [REDAKOVANÉ] voči jeho osobe, resp. potvrdzuje to aj to, čo sa dozvedela jeho matka, keďže okresný súd ho chcel ponechať a aj ho ponechal vo väzbe aj za cenu hrubého porušenia jeho práv.

11. Sťažovateľ je presvedčený, že o väzbe sa rozhoduje po vypočutí obvineného a je nevyhnutné, aby tento mal dostatok času od doručenia predvolania na prípravu. Sťažovateľ účinnú právnu úpravu rozhodovania o väzbe v ďalšej stati ústavnej sťažnosti komparuje s predchádzajúcou právnou úpravou a poukazuje na posilnenie práv osoby, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie.

12. V druhom rade sťažovateľ akcentuje, že krajský súd sa absolútne nevysporiadal a nezaoberal podanou generálnou námietkou zaujatosti zákonného sudcu, ktorú sťažovateľ vzniesol a podal aj písomne. Sudkyňa okresného súdu o nej totiž rozhodla tak, že nie je vylúčená z rozhodovania v tejto veci.

13. Sťažovateľ 14. októbra 2021 podal proti predmetnému rozhodnutiu podľa § 32 ods. 4 Trestného poriadku sťažnosť. Po podaní tejto sťažnosti bol vykonaný nariadený úkon trestného konania, pretože jeho nevykonanie by podľa názoru súdu mohlo ohroziť účel trestného konania. Výsledkom tohto konania bolo uznesenie o predĺžení väzby, proti ktorému sťažovateľ tiež podal sťažnosť.

14. Krajský súd hrubým a absolútnym spôsobom porušil § 32 ods. 4 Trestného poriadku tým, že o sťažnosti proti uzneseniu o predĺžení väzby rozhodol skôr, ako bolo rozhodnuté o sťažnosti proti uzneseniu podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku, čo je nepochybne v absolútnom rozpore s § 32 ods. 4 poslednou vetou Trestného poriadku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uzneseniami okresného súdu:

16. Pokiaľ ide o rozhodnutia okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity normatívne objektivizovaný v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať avizované uznesenia okresného súdu, keďže ich už preskúmal na základe sťažnosti krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľa (m. m. III. ÚS 682/2017, II. ÚS 46/2018, II. ÚS 134/2018, II. ÚS 206/2018, II. ÚS 236/2018, II. ÚS 272/2018, III. ÚS 175/2018, IV. ÚS 507/2020). Preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniam okresného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 311/2014, III. ÚS 682/2017, II. ÚS 46/2018, II. ÚS 134/2018, II. ÚS 206/2018).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením krajského súdu:

17. Prvá námietka sťažovateľa smeruje k tomu, že u neho nebola zachovaná lehota aspoň päť pracovných dní na prípravu na výsluch o väzbe od doručenia upovedomenia, hoci to výslovne na samotnom výsluchu namietal a žiadal ho odročiť. Sťažovateľ argumentuje tým, že lehota na prípravu je garantovaná tak pri hlavnom pojednávaní, ako aj pri verejnom zasadnutí a v intenciách zásady kontradiktórnosti trestného procesu by mala byť dodržaná aj pri väzobnom rozhodovaní.

18. K tejto námietke sťažovateľa ústavný súd uvádza, že Trestný poriadok v prípade rozhodovania o predĺžení lehoty väzby v prípravnom konaní neustanovuje povinnosť sudcu pre prípravné konanie zabezpečiť, aby mal obvinený zachovanú lehotu na prípravu aspoň päť pracovných dní tak, ako je to garantované v § 247 ods. 1 Trestného poriadku pri hlavnom pojednávaní, resp. v § 292 ods. 4 Trestného poriadku pri verejnom zasadnutí. O predĺžení väzby sťažovateľa sa nerozhodovalo na hlavnom pojednávaní ani verejnom zasadnutí, ale na tzv. výsluchu, o priebehu ktorého sa vyhotovila zápisnica. V tomto prípade teda ústavný súd porušenie základných práv a slobôd neidentifikoval.

19. Ústavný súd dáva sťažovateľovi do pozornosti, že jeho námietka neostala všeobecnými súdmi nepovšimnutá, ale riadne sa s ňou vysporiadali tak okresný súd, ako i krajský súd, a to ústavne udržateľným spôsobom. Sťažovateľovi bolo jasne vysvetlené, prečo jeho žiadosti o odročenie termínu výsluchu nebolo vyhovené. Ani vo vysporiadaní sa s prezentovanou námietkou sťažovateľa ústavný súd neidentifikoval porušenie základných práv a slobôd.

20. Nielen ústavný súd, ale aj štrasburské orgány ochrany práv zdôrazňujú, že rozhodovanie o väzbe musí byť rýchle a bez zbytočného odkladu (m. m. napr. III. ÚS 541/2021, IV. ÚS 431/2010). V opačnom prípade by mohli vzniknúť prieťahy, čo nemožno považovať za žiaduce. Rozhodovanie o predĺžení lehoty väzby sa riadi striktnými lehotami stanovenými Trestným poriadkom. Akceptovaním námietky sťažovateľa by mohli pri rozhodovaní o väzbe vznikať prieťahy súvisiace s nutnosťou zabezpečiť lehotu na prípravu na výsluch všetkým procesným stranám, a to nielen obvinenému, ale aj jeho obhajcovi či prokurátorovi.

21. Neušlo však pozornosti ústavného súdu, že prokurátor podal návrh na predĺženie lehoty väzby 1. októbra 2021 a sťažovateľ bol upovedomený o termíne výsluchu, ktorý sa mal konať 14. októbra 2021, až 11. októbra 2021. Ústavný súd je názoru, že o termíne výsluchu mohol byť sťažovateľ vzhľadom na to, že je väzobne stíhaný, upovedomený skôr. V samotnom procesnom postupe okresného súdu však práve kvôli absencii výslovnej zákonnej úpravy exaktnej lehoty na prípravu na výsluch nemožno identifikovať porušenie základných práv a slobôd s nutnosťou revízie zo strany ústavného súdu. Ústava totiž v čl. 17 ods. 2 viaže ústavnú akceptovateľnosť pozbavenia osobnej slobody na spôsob ustanovený zákonom.

22. V druhom rade sťažovateľ namieta, že sudkyňa pre prípravné konanie je zaujatá. Na výsluchu o predĺžení väzby podal sťažovateľ generálnu námietku voči sudkyni pre prípravné konanie, všetkým sudcom okresného súdu a prokurátorom Okresnej prokuratúry Nové Zámky, ako aj sudcom krajského súdu a prokurátorom Krajskej prokuratúry v Nitre. O tejto námietke rozhodla sudkyňa pre prípravné konanie tak, že nie je vylúčená z rozhodovania v tejto veci, a následne vykonala nariadený výsluch k návrhu prokurátora o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa v prípravnom konaní. Ani v tomto postupe okresného súdu nebadáť porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa.

23. S poukazom na § 32 ods. 4 Trestného poriadku je možné po podaní námietky zaujatosti vykonať nariadený úkon trestného konania s výnimkou rozhodovania vo veci samej a úkon, ktorého nevykonanie by mohlo ohroziť účel trestného konania. Okresný súd teda v intenciách sťažovateľom doložených listinných dôkazov nepostupoval ústavne nekonformným spôsobom.

24. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľom prezentovaná námietka zaujatosti voči sudkyni pre prípravné konanie, ako aj ďalším osobám je z hľadiska obsahového v rovine ničím nepodložených fabulácií a konšpirácií a je ju možné vnímať skôr ako snahu o vytváranie prierahov v samotnom väzobnom rozhodovaní.

25. Za rozhodujúce však ústavný súd považuje, že o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu č. 2, ktorým nebolo vyhovie sťažovateľovej námietke zaujatosti sudkyne pre prípravné konanie, ktorá rozhodovala o predĺžení väzby, bolo zo strany krajského súdu rozhodnuté skôr v konaní vedenom pod č. k. 4Nto/9/2021 ako o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu č. 1, ktorým bolo rozhodnuté o predĺžení väzby sťažovateľa. Zo sťažovateľom predloženej odpovede Krajského súdu v Nitre č. Spr 3043/21 z 5. januára 2022 totiž vyplýva, že o sťažnosti proti uzneseniu o nevyhlúčení sudkyne pre prípravné konanie bolo rozhodnuté skôr (27. októbra 2021 o 10.00 h) ako o sťažnosti proti uzneseniu o predĺžení väzby sťažovateľa (27. októbra 2021 o 10.15 h). Námietku sťažovateľa preto nemožno považovať za relevantnú, pretože je v rozpore s objektívnou realitou.

26. Sťažovateľ nepredložil ústavnému súdu uznesenie krajského súdu č. k. 4Nto/9/2021 z 27. októbra 2021, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu o nevyhlúčení sudkyne pre prípravné konanie. Toto rozhodnutie teda nemohlo byť predmetom prieskumu ústavného súdu. Vzhľadom na okruh sťažovateľových námietok a predložené listinné dôkazy je ústavný súd toho názoru, že aj keby toto uznesenie sťažovateľ predložil, nemalo by to za následok iné rozhodnutie vo veci.

27. Ústavný súd so zreteľom na uvedené pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že napadnuté uznesenie nesignalizuje možnosť porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa, z čoho rezultuje, že dôvodnosť ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Podanú ústavnú sťažnosť preto ústavný odmietol v jej celosti.

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

28. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Predmetné ustanovenie stanovuje tri podmienky pre ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, a to žiadosť sťažovateľa, existenciu majetkových pomerov sťažovateľa, ktoré taký postup odôvodňujú, a zároveň nesmie ísť o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. napr. I. ÚS 333/2020, III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, III. ÚS 307/2021, IV. ÚS 112/2021).

29. Sťažovateľ síce svoje majetkové pomery preukázal, avšak nie je naplnená podmienka, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Povedané inak, v prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (napr. I. ÚS 254/2021, III. ÚS 306/2021, III. ÚS 307/2021, III. ÚS 420/2021, III. ÚS 440/2021, III. ÚS 442/2021). Preto žiadosti sťažovateľa nebolo možné vyhovieť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2022

Peter Straka
predseda senátu